Raadsvoorstel: Z/23/753068/860990
Onderwerp: **Zienswijze Programmabegroting 2024 en meerjarenbegroting 2025-2027 Bedrijfsvoeringsorganisatie Waardlanden en Jaarstukken 2022**

Datum: 23 mei 2023
Portefeuillehouder: Mark de Boer
I&O: 9 juni 2023
B&A/ Raadsvergadering: 15/ 29 juni 2023
Opsteller: Sprong, Theo
Geeft voorstel begrotingswijziging: Nee

Onderwerp:

Zienswijze begroting 2024 en meerjarenbegroting 2025-2027 en Jaarstukken 2022 gemeenschappelijke regeling Waardlanden.

Voorstel:

Wij stellen u voor:

1. Met bijgevoegde zienswijze (D-861279) te reageren op de begroting 2024, de Jaarstukken 2022 en de resultaatbestemming van de gemeenschappelijke regeling Waardlanden, inhoudende:
   - In te stemmen met het voorstel van Waardlanden om van het resultaat 2022 ad € 646.592 van de gemeenschappelijke regeling Waardlanden € 1.143.000 toe te voegen aan een nog te vormen bestemmingsreserve Diftar en € 140.142 toe te voegen aan de bestemmingsreserve Grondwaardering
   - In te stemmen met het tijdelijk negatieve saldo van de algemene reserve Waardlanden van € 367.467;
   - In te stemmen met de (concept) Begroting 2024 Waardlanden en de door Waardlanden voorgestelde tarieven met Diftar voor Afvalinzameling ad € 225,74 per huisaansluiting) en Afvalverwerking ad € 63,59;
   - De financiële gevolgen van de begroting van Waardlanden zijnde een toename van het tarief voor inzameling met € 22,81 en een toename van het tarief voor verwerking met € 0,87 (per saldo € 23,68) per aansluiting en de dekking van de meerkosten ad € 14.931 via de gemeentelijke tarieven Afvalstoffenheffing te betrekken bij de Perspectiefnota 2024-2027, de begroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027;
   - De bedragen voor de separate dienstverleningsovereenkomsten voor de openbare ruimte voorlopig voor kennisgeving aan te nemen en de directie van Waardlanden via deze zienswijze verzoeken om deze bedragen in lijn te brengen met de afspraken zoals gemaakt in de DVO Openbare ruimte (ondertekening 31 mei 2022).

Aanleiding:

De Wet gemeenschappelijke regelingen gaat uit van een zienswijzeprocedure op de ontwerpbegroting, de jaarstukken en voorstellen resultaatbestemming.

In de financiële verordening is in artikel 26 aangegeven dat het college de raad een bundel van zienswijzen begroting, jaarstukken en resultaatbestemming voorlegt. De zienswijzen zijn als bijlage bij dit raadsvoorstel opgenomen.

Beoogd effect:

Wij willen met dit voorstel inzicht bieden in de Begroting 2024 en Jaarstukken 2022 van de gemeenschappelijke regeling Waardlanden en de financiële gevolgen voor de gemeente Gorinchem.

Argumenten:

1.1 Wij kunnen ons, met uitzondering van de bedragen voor de dienstverleningsovereenkomst Openbare ruimte, vinden in de ontwerpbegroting 2024 en de meerjarenbegroting 2025-2027.

De begroting is meerjarig sluitend. Ondanks onze gezamenlijke ambitie om het aantal kilo's restafval per inwoner naar beneden te krijgen en daarmee op termijn ook de tarieven voor afvalinzameling en -verwerking, zijn de tarieven Waardlanden voor 2024 per saldo met € 23,68 per aansluiting gestegen. Dit wordt vooral veroorzaakt door externe factoren als CAO-afspraken en hogere materiaalprijzen en de toename van het aantal formatieplaatsen om uitvoering te geven aan het nieuwe afvalstoffenbeleid en de invoering van Diftar. Ook de fluctuaties in de prijzen voor de grondstoffen dragen bij aan de stijging van de tarieven. Zo is de prijs voor papier gedaald, ten opzichte van het jaar 2022, met € 640.000 en is er sprake van een stijging in de kosten voor gft-inzameling met € 825.000.

De voortgang en de uiteindelijke invoering van Diftar vraagt voortdurend alle aandacht. Het is toekomstmuziek hoe de nieuwe wijze van afvalinzameling en dus ook -verwerking zich gaat ontwikkelen. Het aantal kilo's restafval daalt al, mede door het feit dat Corona tot het verleden behoort.

De trend op het gebied van dalende aantallen kilo's restafval, zal zich mede door beleidsmatige maatregelen - zoals tegengaan afvaltoerisme en betere administratie van diverse afvalstromen – in 2024 en volgende jaren naar verwachting verder doorzetten. Het jaar 2024 zal gekenmerkt worden door grote veranderingen voor de inwoners en de organisatie van Waardlanden. De effecten van de door de raden vastgestelde strategienota, zullen na een lange voorbereiding zichtbaar worden. In de aanbiedingsbrief geeft het bestuur van Waardlanden een beknopte toelichting.

De nu voorliggende begroting 2024 zal waarschijnlijk in 2024 nog gewijzigd moeten worden als gevolg van grote schommelingen in de prijsstellingen van de afvalverwerkers, inflatie op ingekochte goederen en mogelijke nieuwe loonstijgingen. De begroting 2024 zoals die nu wordt gepresenteerd is gebaseerd op de invoering van Diftar in Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam en Molenlanden. Er is gebruikgemaakt van de gegevens en berekeningen in de Strategienota.

Tarieven
De begroting 2023 moet nog worden aangepast aan de actuele omstandigheden, zoals bijvoorbeeld de forse stijgingen in de salarissen als gevolg van de nieuwe CAO en de hoge inflatie. De nieuwe gegevens zijn al wel verwerkt in de begroting 2024. Hierdoor ontstaat er een vertekend beeld ten aanzien van de tarifering. Het tarief voor de dienstverlening stijgt van € 202,94 in 2023 naar € 225,74 voor het jaar 2024. Deze stijging van ongeveer 11% is relatief hoog, maar wordt veroorzaakt door de vergelijking met de primitieve begroting 2023. De effecten van de nieuwe CAO in 2023 zorgen er al voor dat het tarief voor het jaar 2023 met € 6,76 moet stijgen. De feitelijke stijging voor het jaar 2024 ten opzichte van 2023 bedraagt dan 8%.

Het tarief voor de afvalverwerking, voor de gemeenten die Diftar invoeren, stijgt van € 62,72 in 2023 naar € 63,59 voor 2024. Voor de gemeente Vijfheerenlanden is er sprake van een stijging van het tarief in 2023 ad € 86,39 naar € 89,84 in 2024.

Terecht wordt geconstateerd in de aanbiedingsbrief dat de stijgingen in de tarieven voor afvalverwerking veel hoger zouden zijn, indien de ondergrondse containers niet zouden worden afgesloten en niet tot invoering van bewonerspassen zou worden overgegaan.

Voor wat betreft de bedragen in de begroting Waardlanden 2024 voor de separate dienstverleningsovereenkomsten Openbare ruimten gaan wij niet akkoord. Op 31 mei 2022 hebben wij met Waardlanden een DVO Openbare ruimte (straatvegen, onkruidbestrijding en legen prullenbakken) afgesloten. Hierin is sprake van een vast bedrag van € 850.000 voor de reguliere werkzaamheden en een variabel bedrag van € 138.000 voor extra wensen, calamiteiten of onbeïnvloedbare tegenvallers. De begroting Waardlanden 2024 houdt in geen enkel opzicht rekening met deze afspraken en brengt ons voor 2024 een bedrag van € 1.339.000 in rekening, een verschil van maximaal € 489.000. Over dit verschil zijn wij op dit moment in gesprek met de directie van Waardlanden. Voor nu zullen wij daarom niet instemmen met dit onderdeel van de begroting Waardlanden.

1.2 De ontwerpbegroting 2024 voldoet aan de wettelijke verplichtingen

1.3 De Jaarstukken 2022 sluiten af met een voordelig resultaat van € 646.592, -
Het positieve resultaat 2022 wordt vooral veroorzaakt het uitstel van de invoering van Diftar (voordeel € 1.143.000). Aanvankelijk was het de bedoeling om per 1 januari 2023 over te gaan tot implementatie van het nieuwe afvalbeleid, zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 24 juni 2021. Echter door allerlei bij u bekende oorzaken is daarvan afgezien en is de invoering met een jaar uitgesteld tot 1 januari 2024.

Doordat enkele investeringen en invulling van vacatures meer tijd vergden dan gehoopt en waarmee is gerekend, zijn de uitgaven voor het nieuwe beleid lager uitgevallen. Om de incidentele middelen voor de voorbereiding, invoering en implementatie van Diftar beschikbaar te houden voor 2023, stelt Waardlanden voor om van het rekeningresultaat 2022 ad € 646.592 een bedrag van € 1.143,000 toe te voegen aan een nog te vormen bestemmingsreserve Diftar en € 140.142 toe te voegen aan de bestemmingsreserve Grondwaardering (dit laatste is volgens huidig bestaand beleid). Omdat de algemene reserve van Waardlanden hiervoor niet toereikend is, komt deze hierdoor tijdelijk € 367.467 negatief te staan. Wij stemmen daarom in met het voorstel van Waardlanden om in 2023 met een separaat voorstel aan de deelnemende gemeenten te komen om het ontstane nadelige saldo van de algemene reserve Waardlanden aan te zuiveren. Voor Gorinchem betekent dit een eenmalig extra bijdrage van € 90.000, welke wij kunnen dekken uit de egalisatiereserve Tarieven afvalstoffenheffing.

Het jaarverslag 2022 geeft de programmaverantwoording weer met de daarbij behorende wettelijk verplichte paragrafen. In het jaar 2022 is er gestart met de uitvoering van de Strategienota.

1.1 Wij kunnen ons vinden in de voorstellen resultaatbestemming Jaarstukken.
Om de al uitgekeerde middelen voor de invoering en implementatie van Diftar in 2023 beschikbaar te houden (€ 1.143.000) en uitvoering te geven aan het bestaande beleid van toevoeging van een deel van het resultaat aan de bestemmingsreserve Grondwaardering (€ 140.142), kan worden ingestemd met het voorstel tot bestemming van het rekeningresultaat 2022 Waardlanden komt in 2023 met een separaat voorstel aan de deelnemende gemeenten om het ontstane nadelige saldo van de algemene reserve Waardlanden (€ 367.467) aan te zuiveren.

1.2 Er ligt geen goedkeurende controleverklaring op het terrein van de rechtmatigheid van de accountant.
In 2022 is het Ecopark Groot-Ammers gerealiseerd. Helaas heeft hier een overschrijding plaatsgevonden van het beschikbaar gestelde krediet. Dit resulteert in een afkeuring voor rechtmatigheid door de accountant. Het bestuur van Waardlanden heeft opdracht gegeven om een onderzoek te laten uitvoeren door een externe partij naar de oorzaak van de omissie in de te volgen procedure. Dit onderzoek wordt momenteel uitgevoerd.

De jaarrekening zelf, met hierin de baten en lasten en de balans, is door de controlerend accountant overigens wel van een goedkeurende verklaring op het terrein van de getrouwheid voorzien.

Conclusie
Wij kunnen ons, met uitzondering van de bedragen voor de dienstverleningsovereenkomst Openbare ruimte, vinden in de ontwerpbegroting 2024, en in het voorstel resultaat-bestemming Jaarstukken 2022 en stellen de raad voor hiermee in te stemmen en dit via de bijgevoegde zienswijzebrief aan het bestuur van Waardlanden mede te delen.
Overigens vragen wij u meer structuur aan te brengen in de alsmaar stijgende kosten. Met de invoering van Diftar zullen de hoeveelheid restafval en daarmee de inzamel- en verbrandingskosten hopelijk verminderen. Maar ook de kosten op het gebied van de organisatie en de fluctuaties in de opbrengsten van de grondstoffen baren ons de nodige zorgen. Het is zaak om als GR Waardlanden de totale kosten

beter te gaan beheersen.

Risico's:

Er ligt een nadrukkelijke relatie met de risico's zoals verwoord in het raadsvoorstel en de zienswijzenbrieven
Tijdens de I&O van 8 juni krijgt u een risicomatrix ter bespreking voorgelegd. Het doel hiervan is om een meer gedeeld beeld van het college en de raad te krijgen over de bestuurlijke en financiële risico's gemeenschappelijke regelingen en hoe hiermee om te gaan.

Financiën:

Jaarstukken 2022
Uit de Jaarstukken 2022 vloeien geen financiële gevolgen voor Gorinchem. Wel zal Waardlanden in 2023 met een separaat voorstel komen om de tijdelijk negatieve algemene reserve (€ 367.467) aan te zuiveren. Dit betekent voor Gorinchem een bedrag van € 90.000 dat kan worden gedekt uit de egalisatiereserve Tarieven afvalstoffenheffing.

Begroting 2024 algemeen
De financiële gevolgen van de begroting van Waardlanden zijnde een toename van het tarief voor inzameling met € 22,81 en een toename van het tarief voor verwerking met € 0,87 (per saldo € 23,68) per aansluiting en de dekking hiervan ad € 14.931 via de gemeentelijke tarieven Afvalstoffenheffing zullen worden betrokken bij de Perspectiefnota 2024-2027, de begroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027.
De bedragen voor de separate dienstverleningsovereenkomsten voor de openbare ruimte nemen wij voorlopig voor kennisgeving aan. Wij zullen de directie van Waardlanden via deze zienswijze verzoeken om deze bedragen in lijn te brengen met de afspraken zoals gemaakt in de DVO Openbare ruimte (ondertekening 31 mei 2022).

Participatie:

Niet van toepassing.

Communicatie:

De definitieve zienswijze wordt namens de raad aan de besturen van de gemeenschappelijke regelingen aangeboden.

Duurzaamheid:

Niet van toepassing.

Vervolgproces:

Na uw raadsbesluit op 29 juni aanstaande, zal het bestuur van Waardlanden per brief worden geïnformeerd over de zienswijze.

Bijlagen:

Uitgaande brief zienswijze gemeenschappelijke regeling Waardlanden plus begroting en Jaarstukken. De begroting 2024, de Jaarstukken 2022 en de controleverklaring van de gemeenschappelijke regeling zijn geplaatst in IBABS en op de lijst van ingekomen stukken.

Burgemeester en wethouders van Gorinchem,
de secretaris, de burgemeester,

Raadsbesluit

De gemeenteraad van Gorinchem,

Gelet op het raadsvoorstel van het college d.d. 23 mei 2023

Gelet op de wettelijke bepalingen uit de wet Gemenschappelijke regelingen

Besluit:

1. Met bijgevoegde zienswijze (D-861279) te reageren op de begroting 2024, de Jaarstukken 2022 en de resultaatbestemming van de gemeenschappelijke regeling Waardlanden, inhoudende:
   - In te stemmen met het voorstel van Waardlanden om van het resultaat 2022 ad € 646.592 van de gemeenschappelijke regeling Waardlanden € 1.143.000 toe te voegen aan een nog te vormen bestemmingsreserve Diftar en € 140.142 toe te voegen aan de bestemmingsreserve Grondwaardering
   - In te stemmen met het tijdelijk negatieve saldo van de algemene reserve Waardlanden van € 367.467;
   - In te stemmen met de (concept) Begroting 2024 Waardlanden en de door Waardlanden voorgestelde tarieven met Diftar voor Afvalinzameling ad € 225,74 per huisaansluiting) en Afvalverwerking ad € 63,59;
   - De financiële gevolgen van de begroting van Waardlanden zijnde een toename van het tarief voor inzameling met € 22,81 en een toename van het tarief voor verwerking met € 0,87 (per saldo € 23,68) per aansluiting en de dekking van de meerkosten ad € 14.931 via de gemeentelijke tarieven Afvalstoffenheffing te betrekken bij de Perspectiefnota 2024-2027, de begroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027;
   - De bedragen voor de separate dienstverleningsovereenkomsten voor de openbare ruimte voorlopig voor kennisgeving aan te nemen en de directie van Waardlanden via deze zienswijze verzoeken om deze bedragen in lijn te brengen met de afspraken zoals gemaakt in de DVO Openbare ruimte (ondertekening 31 mei 2022).

Aldus besloten in de raadsvergadering van 29 juni 2023

Griffier, Voorzitter,